

ཕ་དཔེ་ཚོགས།

དེབ་ཚོས་གཉིས་པ།

རང་ག་གིས་ག་དུང་འབོད།

ཡུན་ཚོགས་རྒྱལ།

ཀན་སྐུ་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱན་ཁང་།

ལྷ་དཔེ་ཚོགས།

ཕུན་ཚོགས་རྒྱལ་གྱིས་བརྒྱལ་པ།

རང་གཤིས་གཏུང་འཛོད།

ཀན་སྤུ་མི་རིགས་དཔེ་སྤྲུལ་ཁང་།

图书在版编目 (C I P) 数据

翰海札记: 藏文 / 彭措加著. — 兰州: 甘肃民族出版社, 2008.7

(先锋随笔文丛 / 交巴李加主编)

ISBN 978-7-5421-1378-8

I. 翰… II. 彭… III. ①随笔—作品集—中国—当代—藏语②藏族—少数民族文学—文学评论—中国—文集—藏语 IV. I267.1 I207.914-53

中国版本图书馆CIP数据核字 (2008) 第117604号

书 名: 翰海札记

作 者: 彭措加 著

责任编辑: 交巴李加

封面设计: 才让旺姆

出 版: 甘肃民族出版社 (730030 兰州市南滨河东路520号)

发 行: 甘肃民族出版社发行部 (730030 兰州市南滨河东路520号)

印 刷: 兰州新华印刷厂

开 本: 880毫米×1230毫米 1/32 印张: 7 插页: 2

字 数: 120千

版 次: 2008年8月第1版 2008年8月第1次印刷

印 数: 1~1 500

书 号: ISBN 978-7-5421-1378-8

定 价: 16.00元 (民文)

甘肃民族出版社图书若有破损, 缺页或无文字现象, 可直接与本社联系调换。

邮编: 730030 地址: 兰州市南滨河东路 520 号

电话: 0931-8773261(编辑部 联系人: 李青立 E-mail: LiLi295@sohu.com)

电话: 0931-8773271(发行部 联系人: 葛慧 E-mail: gsmzgehui3271@tom.com)

版权所有 翻印必究

ཟེ་དཔེ་ཚེགས། རང་གཤིས་གདུང་འབོད།

ཚུམ་པ་པོ། སྤུན་ཚེགས་རྒྱལ།
དཔེ་ཚེགས་རྒྱུ་འཁོད་པ། མེ་མེ།
ཚུམ་སྤྱིག་འགན་འཁུར་པ། གཙོད་པ་སྤུན་རྒྱལ།
མདུན་ཚོག་མཇེས་ཤིས་པ། ཚེ་རིང་དབང་མོ།
དཔེ་སྤྱན། ཀན་སྤུ་མི་རིགས་དཔེ་སྤྱན་ཁང་།
འགྲམས་ཐེལ། ཀན་སྤུ་མི་རིགས་དཔེ་སྤྱན་ཁང་།
པར་འདེབས། ལན་གྲ་ཞིན་ཏུ་པར་ཁང་།
དེབ་ཆད། རྟ་མྱིས880×རྟ་མྱིས1230 1/32
དཔར་ཚོག 7
ཡིག་ཁྲངས། 12
པར་ཐེངས། 2008ལོའི་ཟླ8པར་པར་གཞི་དང་པོ་བསྒྲིགས།
དཔར་ཐེངས། 2008ལོའི་ཟླ8པར་དཔར་ཐེངས་དང་པོ་དཔར།
དཔར་ཁྲངས། 1~1 500
དཔེ་རྟགས། ISBN 978 - 7 - 5421 - 1378 - 8
ཕྱིན་གོང་། ལྷོར16.00

པར་དབང་འདི་གར་ཡོད་པས་པར་བཤུས་བརྒྱབ་ན་ཁྲིམས་ཆད་ཡོག
(ཤོག་ངོས་ཆད་ནོར་སྟོག་སྟོན་གང་རུང་ཡོད་ཆེ་པར་ཁང་ལ་བྲི་གཏུག་བྱ)

དཀར་ཆག

ལེའུ་དང་ཚ། ལྷ་སའི་བྱར་རྩོས་གཞན་དག

- རང་གཤིས་གདུང་འཛོད། (3)
- “འབྲུལ་སྤངས་”དང་མདོན་སྲུང་གྱི་བར་ཐག (18)
- ལྷ་སའི་བྱར་རྩོས་གཞན་དག (31)
- རག་གི་ཕོ་ཉ་ཡིན་ནམ་“ལྷ”ཡི་ཕོ་ཉ་ཡིན། (53)

ལེའུ་གཉིས་པ། མཐོ་སྐང་གི་སྐར་མདའི་འཆར་བྱལ།

- བདག་གི་དཔེ་སྟོན་འཆོ་བ། (61)
- མཐོ་སྐང་གི་སྐར་མདའི་འཆར་བྱལ། (79)
- “ར་གཉིད་པའི་མཐའ་མར་སང་རྒྱ་ཡིན་”ཡང་ན་“ར་སྡེ་ཆེན་འདི་ཡི་བདག་པོ་ཡིན་”
..... (113)
- རྫོང་པའི་རྒྱ་ཆ་དང་གཅེས་པའི་ཆོས་ལ། (126)

ལེའུ་གསུམ་པ། ལྷང་ལའི་“བྱུན་སྟེག”ཆེན་མོ།

- “ཡིག་རྫོང་ས་པ”ཞེས་པ་དེ་ཡུལ་མི་ཆོར་མཆར་འདུ་སྟེན་ཅིག་ཡིན་ནམ། ... (137)
- ལྷང་ལའི་“བྱུན་སྟེག”ཆེན་མོ། (148)

2008ལོའི་བོང་ལྷག་གི་ལོ་སར་གཏམ་རྒྱད།	(161)
བངས་སྒྲ།	(168)
སྒྲིའཚོང་བ།	(175)

ལེའུ་བཞི་བ། ཁ་བའི་རྩལ་དབྱངས་དཀར་པོ།

“བྱག་གཅིག”བྲན་ཐོ།	(189)
ཕྱིས་སྤྱང་ཞིག་འདི་ལྟར་བཤད་ན།	(193)
ཆེ་སྒྲིག་གི་ངོས་གཞན་དེ།	(197)
ཁ་བའི་རྩལ་དབྱངས་དཀར་པོ།	(202)
ཀྱང་གོ་ཡང་མི་རིགས་མང་བའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན་པ་མ་བཟེད།(བསྐྱར་ཚོམ)	(206)
མཁྱག་བྱང་།	(214)

འཕྲུ་དང་པོ། རྒྱ་སའི་ལྷན་རིས་གཞན་དག

ཕྱེ་སའི་བྱུང་རྒྱུ་གཞན་དག

—དབྱངས་ལྟའི་ལྷན་ཚུལ་སྒྲུབ་པལ་《མཆན་ཁྱེད་ཀྱི་ཁྱེད་སྐད་》ཞེས་པ།

[illegible]

དབང་ས་ལྟ་ལགས་ནི་དེར་དབང་པོ་དེ་གི་ཚེ་མ་ལྟོགས་ལྟོང་ལྟོག་ཚེ་མ་ལྟོག་
དག་གི་འཕྲུལ་ཚབ་མི་ལྟོང་ཁོངས་སུ་བཟུང་ཆོག་ཆོག་རེད་སྟེ། ཁོས་འོ་འདི་
འགའི་དེར་ལ་གསལ་ཚེ་མ་གནང་དང་གནང་བཞིན་པའི་ལྟོག་ཚེ་མ་ལྟོག་དག་དག་
ཆོག་གི་སྤེལ་སྤྱོད་ནས་དབང་ས་ཀྱི་ཉམས་འགྱུར། རྒྱུག་གཞིའི་སྟོམ་འགྲེག་ནས་རྒྱ་
རྩལ་གྱི་བྱུང་གཤིས། རྟོག་སུ་བཞེན་དོན་གྱི་སྐུ་ཡང་ཡང་བརྟན་ནས་དངོས་པོའི་
གཤིས་ལྟགས་ལྟག་པོར་འཕྲོལ་བ་དང་། གནས་ལྟགས་ཀྱི་གསོར་འཕྲིག་ཡང་ཡང་
བསྟོར་ནས་ཆོས་ཉིད་རྣལ་མ་གཏིང་ནས་སྟོག་པའི་དཔྱད་ཤེས་ཀྱི་བསམ་བློ་དང་བླམ་
མེད་ཀྱི་སྟོབས་པ་དེ། མི་གཤིས་དང་ཚེ་མ་གཤིས་གཉིས་ཀ་དངོས་པོའི་ཁེ་ཕན་ན་
འཕྲོག་གཟུགས་སུ་འགྱུར་གྱིན་པའི་དེ་དེར་གི་བོད་ཚེ་མ་ལྟོགས་ནས། གདོང་མཆོང་
གི་རུ་དར་བཞིན་སྟོན་རུ་བཤར་ཡོད་ལ་རྣ་འོད་ཁྱུག་ཁྱུག་གི་མཐུང་ཚེ་བཞིན་གཟེངས་
སྟོམ་པོ་དང་པ་ཞིག་རེད། དེ་ལྟར་དབང་ས་ལྟོང་སྟོན་ཚེ་མ་དག་བསྐྱགས་པ་ཐག་ཡི

གེའི་ངོས་ཀྱི་སྒྲན་འཛེབས་དང་ཞིམ་མངར། ཁ་དྲོག་དང་རོ་བཅུད་སོགས་ཀྱིས་ཕྱག་
ཡོད་པའི་སྒྲ་ཙལ་གྱི་ཕོ་བྲང་རེ་རེ་གསེར་འོད་ལམ་ལམ་མངོན་ཡོང་ལ། དེ་བས་ཀྱང་
ཡིག་འི་རྒྱབ་ཀྱི་འབྲུར་གོང་གྲུ་བྱུར་ལྟར་ངེས་གསལ་བའི་འཆོ་བ་དང་མི་སེམས་ཀྱི་
འཇིག་རྟེན་རེ་རེ། མི་གཤིས་ཀྱི་བྲོ་བ་སྣ་ཆོགས། མིའི་འཆོ་གནས་ཀྱི་དཀའ་ཆོགས་
དང་བདེ་སྦྱིད་ཅི་རིགས་བསྐྱངས་གཟུགས་མངོན་གསལ་དོད་པོའི་བརྗོད་རིས་རེ་
དང་འབྲུ་བར། ང་ཆོའི་བསམ་གཞིག་ལ་འཇམ་རྩལ་དྲོ་གང་། ཞིམ་མངར་ཁ་བསྐྱ།
ཕྱི་ནང་བར་ཐག་སོགས་ཀྱི་ཐྱོང་ཆོར་རབ་དང་རིམ་པ་གསོན་ཉམས་ལྡན་པའི་ངང་
སྟེར་བར་བྱེད། དེས་པ་དོན་གྱི་སྒྲན་ངག་ཅིག་ལ་འདི་ལས་གཞན་དུ་དང་ཅི་ཞིག་
མཁོ། འདིར་ཁོའི་2004ལོའི་《གངས་རྒྱན་མེ་ཉིག》དེབ་གསུམ་པའི་སྟེང་དུ་སྟེལ་
བའི་《མཆོན་ཕྱིད་ཀྱི་བྱུ་སྐད་》ཅེས་པའི་སྟུག་ཅོམ་སྒྲན་ངག་དེ་ལ་སྟོན་དང་རིག་པས་
འཇུག་ཆོད་ཀྱིས་ཕན་ཚུལ་དཔྱད་པར་བྱེད་ལ། གོ་འཛོལ་དང་འགལ་སྦྱོན་ཅི་མཆིས་
ལ་ཀྱན་གྱིས་མཚུ་བ་མོ་འཇུགས་རོགས།

“འཇིགས་སྐྱག”ནས་“འཇིགས་སྐྱག”(དངོས་གཞི)

《མཆོན་ཕྱིད་ཀྱི་བྱུ་སྐད་》ནི་ཅོམ་པ་པོའི་བྲང་ཆ་དོད་པའི་སྟུག་ཙལ། རང་
རྒྱུ་འཕེར་བའི་ཅོམ་གཤིས། ཕུན་སུམ་ཆོགས་པའི་སྒྲ་ཙལ་གྱི་མཆོན་ཐབས། རང་
དབང་གི་བསམ་སྟོན་དང་ཁེར་རྒྱགས་ཀྱི་མི་གཞི་སོགས་མཆོན་པར་རུས་པའི་བརྩམས་
ཆོས་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ཞིག་རེད་སྟེ། དེ་ཡང་སྟུག་བསལ་མཐའ་དག་ལས་ཆེས་
བཟོན་པར་དཀའ་བ་ནི་རང་དབང་མེད་པའི་སྟུག་བསལ་ཡིན་པ་སྟོས་མ་དགོས།

རང་དབང་དེ་ཡང་འདི་རུ་འཇིག་རྟེན་མི་ཚས་དང་འཚོ་གནས་དོན་གཉིས་སོགས་ལ་
 མཐུན་པའི་ཀུན་སྨྱོད་དང་གཤེས་སྤྱོད་ཡག་པོ་གཞིར་བཞག་སྟེང་གི་བསམ་སྟོང་རང་
 དབང་། སྤྱོད་རང་དབང་། འགྲོ་འདུག་རང་དབང་སོགས་ལ་གོ་དགོས། དེ་
 ལྟར་རང་དབང་ནི་རང་གཤེས་བཅེངས་པ་ལས་འགྲོ་ལ་བ་དང་བསམ་སྟོང་གི་སྒྲིག་ཐག་
 གཙོད་པ། ཚོསྟོག་གི་རིན་ཐང་མདོན་འཕྱར་བྱེད་པ་སོགས། མདོར་ན་ཉེ་སྟོན་
 ཞོགས་དུང་ལགས་ཀྱིས་ཚོམ་སྤྲིག་བྱས་པའི་《བདག》དཔེ་ཚོགས་ན་སྟེང་བཞེན་པའི།
 གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཆང་བའི་“མི”ཡི་ཆེས་ཐང་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁག་ཐེག་འབའ་
 ཞིག་ཀྱང་རེད། འདི་དང་མདུང་ཅེ་ལྟ་སྨྱོད་དུ་ཡོད་པ་ནི་ཐུན་མཁན་དང་བཅོན་ར།
 བརྟམ་བཅོས་དང་བྱད་གསོད། གཏའ་གཞོན་དང་མནར་གཙོད། ཏམ་བཟུང་
 དང་འཆིང་སྟོམ། ཐ་ན་སྟོག་གཙོད་ཀྱི་ཁྲག་དྲི་འཐུལ་བའི་གཏུམ་དྲག་དང་གདུག་
 རྩལ་སོགས་རེད། མིའི་རིགས་ལ་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པ་ནས་རང་དབང་འདྲ་མཉམ་དང་
 ཐོབ་ཐང་འདྲ་མཉམ་ཐོབ་བྱེད་སྟོག་དང་བསྟོན་པའི་འཐབ་འཛིང་མཚམས་འཛོག་
 བྱས་སྟེང་མེད་ལ་བྱེད་ཀྱང་མི་སྟེད། འདི་ནི་མིའི་རིགས་ཀྱི་ཆེས་སྒྲུབས་ཆེ་བའི་
 བཅོན་ལེན་དང་འཚོལ་སྟེག་ཅིག་ཡིན་པ་ཡང་ལྟ་ཅི་སྟོན། འོན་ཏེ་གཅིག་མཚུངས་
 ཀྱིས་ས་སྐང་རིལ་མོ་འདིའི་བདག་པོ་ཡིན་ཆོག་པའི་ང་ཚོའི་མི་བྱ་མང་དག་ཅིག་ད་
 དུང་ཡང་མི་ལོ་སྟོང་གི་བག་ཆགས་སྤྱུག་པོའི་སྟོང་ན་ཚོངས་ཤིང་གཉིད་དེ་ཡོད་པ་
 རེད། གཞན་དབང་གི་སྟོག་དུ་ཚུད་དེ་ཡོད་པ་རེད། དབྱངས་ལྟའི་“མཚན་ལྟེད་ཀྱི་
 ཕྱེའུ་སྐད་”ཀྱིས་ང་ཚོའི་དུན་པའི་པ་མཐའ་ན་ཡལ་བཞེན་པའི་རང་གཤེས་ཀྱི་རྒྱལ་
 གཞུགས་མག་མོག་དེ། ཤ་དང་རུས་པའི་གསེང་ནས་ཡང་བསྐྱར་གསལ་ལྟང་ལྟང་

ཐངས་གཅིག་པོས་ཡོད་པ་རེད།

སྟན་ཚུལ་འདིར་རང་དབང་དང་བྲལ་བའི་“བྱུ་རྒྱུ”ཞིག་གིས་“མཚན་
 བྱེད”ཅམ་དུ་སྒྲིག་འོང་བའི་གཉེན་ལ་ཕྱབ་འདི་སྐད་སྒྲ་བརྒྱུད། དེའི་གནས་བབ་སྒྲིལ་
 དང་འཆོ་སྤངས་སྒྲིག་ཤོས་དེ་སྒྲིག་སྒྲིག་བརྗོད་ཅིང་། སྒྲིག་པ་པོའི་བསམ་གཞིག་གི་
 འཕལ་ཆ་རེ་རེ་ཡང་ཡང་སྒྲུལ་བར་བྱས་ཡོད། (སྒྲིག་པ་པོ་རང་ཆོ་སྒྲིག་དང་རང་དབང་
 ལ་སེམས་ཁུར་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡིན་ཆོ) སྟན་ཚུལ་འདིའི་མགོ་ནས་“ང་རང་ལུ་མཐའ་
 མེད་པའི་ཆི་ལམ་གྱི་འཇིགས་སྒྲིག་ལས་འགྲོལ་མཁན་ནི་བྱུ་རྒྱུ་ཅིག་ཡིན་ནམ་
 བྱེད་ལ་བྱུ་རྒྱུ་སྐད་ཅིག་གིས་ངའི་གཉིད་དཀྲོགས་བྱུང་”ཞེས་ཚུལ་པ་པོའི་སྐད་རྟོགས་
 ཤིག་གམ་ངེས་ཤེས་ཤིག་ ཡང་ན་རང་དབང་མེད་པའི་སེམས་ཁུར་ཞིག་བསྟན་ཡོད་
 པ་རེད། སེམས་ཁུར་དེ་ནི་མི་བྱ་ཉམ་རྒྱུང་དག་གི་རང་དབང་དང་རྩིས་ཐང་སོགས་
 གྱི་སེམས་ཁུར་རེད། དེ་བཞིན་སྐབས་འདིའི་“ཆི་ལམ་གྱི་འཇིགས་སྒྲིག”དེ་ཡང་
 སྒྱུར་བཏང་གི་ཆི་ལམ་གྱི་འཇིགས་སྒྲིག་ཅིག་ག་ལ་ཡིན། དེ་ཡང་མཁྲུགས་གཟུགས་
 ཡུལ་འཐས་གྱི་པོད་སྒྲིལ་རྒྱུན་ལྷ་བས་འབྱར་འཛུམས་དང་ཆ་བརྒྱག་གཏོང་བཞིན་པའི་
 “མི”ཡི་འཆོ་གནས་འཇིག་ཉེན་གྱི་འཇིགས་སྒྲིག་དང་། མི་བྱའི་རང་གཤིས་འཐོར་
 ཉེན་གྱི་འཇིགས་སྒྲིག་རེད། ཚུལ་པ་པོ་ཁོ་རང་དེ་ལྟའི་“མཐའ་མེད་པའི་ཆི་ལམ་ལས་
 འགྲོལ་མཁན་”ནི་འབྲུག་སྟོང་མྱིར་འདྲའི་ར་སྒྲུབ་ཆ་ལང་གི་ཆོམ་སྒྲུ་མ་རེད། གནམ་
 རྒྱལ་སྐད་འདྲའི་རྩི་ཤི་པར་འགྱེད་གྱི་ཅན་སྒྲུ་མ་རེད། ཉག་ཉག་གཉེན་ལ་མངོན་
 རྒྱུ་གི་“མཚན་བྱེད་གྱི་བྱུ་རྒྱུ་སྐད་”ཅིག་ཡིན་འདུག དེ་ཡང་“བྱུ་རྒྱུ་”དེར་འོད་
 ཟེགས་ཁྱུག་ཁྱུག་བྱེད་པའི་རང་གཤིས་ཡོད་པས་རེད། “བྱུ་རྒྱུ”དེས་རང་ཉིད་

གཏོགས་སའི་སྔོ་ཡུག་ཡུག་གི་ནམ་མཁའ་དེ་སེམས་ཀྱི་གཏིང་ནས་བྱ་བྱ་ཡོད་པས་
 རེད། མཚན་པ་པོས་དེ་ལྟར་བཞིན་འདོད་པ་ནི་ཅི་ཞིག་ཡིན་ནམ། དེ་ནི་སྤྱན་པའི་
 སྒྲིང་ཇི་ལྟར་བྱེད་ཀྱང་དེ་ན་ད་རུང་རང་ཚུགས་མ་ཤོར་བའི་སྐད་སྒྲ་ཐོར་རེ་བ་ཐོས་ཀྱི་
 ཡོད་པ་བཞིན་འདོད་པ་རེད། དེ་ནི་ཕྱི་ལུས་ཀྱི་རང་དབང་ཤོར་ཡང་ནང་སེམས་ཀྱི་
 རེ་བ་ཉག་ཅིག་ད་རུང་ཡང་མ་བཏང་བར་ཡོད་པའི་སྒྲིབས་པ་ཞིག་བཞིན་འདོད་པ་
 རེད། ད་རུང་“མཚན་ཕྱིད་ཀྱི་བྱིའུ་སྐད་”འདིས་ཉམ་ཐག་ཐ་ཤལ་གྱི་གནས་བབ་
 དང་རྗེས་ལུས་ཐབས་ཆག་གི་འཚོ་གནས་ཤིག་ལྷག་པོར་བཞིན་ཡོད་པ། “.....
 སྒྲིང་ཁྱེད་ཀྱི་རྗེས་དྲུང་དང་སྒྲག་རུམ་ཁྱོད་བྱིའུ་ཆུང་ཞིག་སད་འདུག་གཉིད་ཡལ་
 བའི་བྱིའུ་ཆུང་ཞིག་གིས་སྒྲག་རུམ་ཁྱོད་དུ་ཅི་ཞིག་འཆད་ཅིས་འདུག་.....” ཅེས་པ་
 བསྟན་པའི་ལྷག་ཀྱི་གནས་ལ་ལེ་རྗེས་ཤིག་ཐུག་པ། འདི་ལས་“སད་འདུག”ཅེས་པ་དང་“ཅི་
 ཞིག་འཆད་ཅིས་འདུག”ཅེས་པའི་ཆེས་བབ་ཆགས་ཤིང་ཆེས་སྒྲིར་བཏང་བའི་ཆོག་
 ཀྱང་གཉིས་པོ་འདིས། ཆེས་བབ་ཅིང་བསྐྱོང་བའི་དོན་ཀྱི་ཆེན་པོ་ཞིག་ཚོལ་མེད་དུ་
 འགྲོ་ལ་གྱུན་ཡོད་པ་སྟེ། “སད་འདུག”ནི་ཚོང་ས་གཉིད་ལ་མ་ཤོར་བའི་ཉག་ས་རེད།
 སྒྲི་རིག་ནམ་པར་བཟླ་ཡོད་པའི་ཉག་ས་རེད། མི་བྱ་སྤྱི་ཞིག་“སད་འདུག”དུས་ཁོས་
 བམ་ཡང་གཞན་གྱི་ཚུལ་འཆོས་དང་ཉམ་སེམས་རྗེས་ཤིག་མཐོང་བྱུང་གི་རེད། ཁོ་
 བམ་ཡང་གཞན་གྱི་བསྒྲུ་བྱིད་དང་མགོ་སྐྱོར་འོག་ཆུད་སྤྱིད་གི་མ་རེད། དེའི་འཕྱར་
 “ཅི་ཞིག་འཆད་ཅིས་འདུག”ཅེས་པའི་ཆོག་ཀྱང་འདི་རེད། འདིས་སྒྲིག་པ་པོར་
 བསམ་གཞིག་གི་བར་སྟོང་ཆེན་པོ་ཞིག་བསྐྱར་ཡོད་པ་རེད། “བྱིའུ་ཆུང་”དེས་ཅི་
 ཞིག་འཆད་ཅིས་ཡིན་ནམ། སྒྲིས་མ་དགོས་ཏེ་དེ་ནི་རང་དབང་ལ་ཡིད་སྤྱོད་དང་

བདེ་སྲིད་ལ་རེ་སྟེག་བྱེད་པ་འཆད་འདོད་པ་རེད། དེ་ནི་འདྲ་མཉམ་གྱི་བཀུར་བཅོ་
 དང་རིས་མེད་གྱི་བཅི་མཐོང་ཐོབ་འདོད་འཆད་འདོད་པ་རེད། གཞན་ད་དུང་“ཅི་
 ཞིག་འཆད་ཅིས་འདུག”པ་དེས་སྟེན་སྟགས་གྱི་བཅོ་ལྟ་དང་བག་འཁུམས་གྱི་སྟོན་པ་
 དག་སྤང་ཅིས་ཡིན་ལ། “སད་པ”ལས་བྱུང་བའི་བསམ་སྟོན་དང་“གཉིད་ཡལ་བ”
 ལས་བྱུང་བའི་སྟོ་སྟོབས་དག་དྲང་མོ་དྲང་བཞག་གིས་ཀུན་ལ་སྟོ་འདོད་པ་རེད།
 འདི་ནི་མི་བྱ་ཆོ་རེ་རེ་བཞིན་ཡར་འབྱེད་སྟེ་རང་ཉིད་“གོག་བཤོད”དང་“དུད་
 འགྲོའི”རིགས་གྱི་སེམས་ཅན་མིན་པ་ར་སྟོན་པའི་སྟོ་གོན་དང་པོ་དང་སྟོབས་པ་ཐོག་
 མའང་རེད།

སྟོག་བརྟན་《ཡ་ཆེན་གངས་རྒྱུད》ཅེས་པ་དེ་ལས། “བྲན་གཤོག་རིང་
 ལུགས་གསར་པའི”སྟེ་ཆོགས་ཁོད་གྱི་ཆོག་ཤེས་དང་སྟིང་རྩེ་ཙ་བ་ནས་མེད་པའི་ཚོན་
 ལས་པ་སྟོར་ཞིག་གིས། རེ་མཐོ་ས་གཙང་གི་མདོ་དབུས་མཐོ་སྒང་ཁོན་ར་འཆོ་བའི་
 བོད་གཙོང་བྱི་སྟོང་མང་པོ། དེང་རབས་དྲག་ཆས་གྱི་མདེལ་ཆར་འོག་དམར་ཉལ་
 ཏུ་བཏང་བའི་མི་བསྐྱུན་བརྒྱུད་སྟོན་ལྟ་རྩེན་ངང་མིག་ལམ་དུ་བསྟན་པས་ལྟ་མཁན་
 དག་ཉ་ལས་ཉང་སང་དུ་བཅུག་པ་རེད། (གནའ་བོའི་རོ་མ་རྒྱལ་ཁབ་ཏུ་མི་ལ་“སྤང་
 དམར”ཞེས་འབོད་སྟེང་བ་དེ་རི་འདྲའི་མིང་དོན་མཚུངས་པ་ཞིག་རེད་ཨང) གཅིག་
 མཚུངས་གྱིས་གཅེས་སྤྱད་ཞིང་མཛེས་སྟག་ལྡན་པའི་ཆོས་སྟེག་ཉམ་ཚུང་དེ་དག་ཡང་
 བའི་དམར་གསོད་གཏོང་མཁན་ཆོའི་དཔྱ་ཚོད་ཀྱི་སྟོན་པ་དང་། དེའི་གདོང་ཐད་
 དུ་སྟོག་བརྟན་གྱིས་འབྲེང་བར་སྟོབས་པའི་དཔལ་ཚོད་ཆོའི་ཀུན་སྟོན་སྟོབས་པོ་ཆེའི་
 བར་གྱི་ཇ་དྲག་གི་འགལ་འདུ་དང་གདོང་ཐུག་རེ་རེས་སྟོག་བརྟན་འདིར་མཐོ་སྟོབས་

ཡང་ཡང་བསྐྱབས་པར་བྱས་ཡོད། རྫོག་བརྟན་དེ་འདི་ནས་སྤང་དོན་ཡང་། རྒྱུ་
ཆད་ལ་ཉེ་བའི་བོད་གཙོད་དེ་དག་གིས་ང་ཚོར་ཆག་འཇིག་གི་ཉེན་བར་ཞིག་སྟོག་
འོང་། མཚམས་འདི་ནས་ང་ཚོ་ཡང་བསྐྱར་ཁ་ཕྱིར་འཁོར་ཉེ་“ཕྱི་ལྷུང་”གི་ལས་
དབང་ལ་འདྲང་ཞིབ་མོ་ཞིག་བརྒྱབ་ན། ཁོ་རང་ཐབས་བཟད་ཏུ་བྱུག་གི་བོད་གཙོད་
དག་དང་འདྲ་བར། གདོད་མའི་གསོད་ཐབས་ནས་ཁྲག་དམར་སྟོག་སྟོག་སྟོག་གི་
རྒྱན་ཐག་སྐད་ཅིག་ཉིད་ལ་བཅད་པ་མིན་ཡང་། “སྟུག་མའི་གཟེབ་ཏུ”དང་
“གཤོག་སྟེའི་སྟེང་ཏུ་ཚོན་མདོག་བྱུགས་པ”སོགས་ནི་དེ་ལས་ཀྱང་ཡང་བའི་“དཔལ་
ཡོན”ཀྱི་གསོད་ཐབས་གཞན་ཞིག་རེད། ཕྱི་རྒྱལ་པའི་ཆ་ནས་བལྟས་ན་དེ་ལྟར་
“རྒྱལ་བུ”དང་“སྐྱམ་བུ”སོགས་འདྲོད་ཡོན་རེ་ཕུན་ཏུ་བྱུགས་ཡོད་ཀྱང་། དོན་ཏུ་
དེ་ནི་ཀོ་ཀ་སོ་བྲག་གཡང་ལ་བཀལ་ཉེ་ཉེ་མ་རེ་རེ་བཞིན་བྱ་ཤོད་མི་བཟ་གྱིས་དོན་ལ་
སྟོད་ཏུ་གསོགས་བཟུང་བར་བྱེད་ཅིང་། ལུ་མོ་ལྟགས་འོང་ཆེ་སྐར་ཡང་ལྟའི་རྒྱས་
མཐུས་ཆ་ཁ་ཡོངས་སུ་སོས་པར་བྱེད་ལ་ཕྱི་ཉེན་ཡང་བསྐྱར་སྟོན་མ་ནང་བཞིན་མནར་
གཙོད་གཏོང་བའི། མི་ཡུལ་གྱི་ཆེད་ཏུ་མེ་སོན་རྒྱ་མཐན་མི་རོ་མེ་སེའུ་སེའི་^① ལས་
དབང་དང་འདྲ་ལོ། དགོད་རྒྱུད་གི་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་མོ་ཁྲ་ཏུར་རོ་པེ་ལང་གིས་རང་
ཉིད་ཀྱི་བདེ་སྦྱིད་གཞན་གྱི་སྟུག་བསལ་སྟེང་བཞེངས་མཐན་ཞེས་དབང་རྒྱར་མཐན་
ལ་སྤྲོམ་ཆོག་ཅིག་བཀོད་ཅུང་། ལྟན་ཚུལ་འདིར་ཡང་“.....བདག་པོ་གང་རུང་

① མི་རོ་མེ་སེའུ་སེའི་ (普罗米修斯) གནའ་བོའི་ཀེ་རི་སེའི་ལྷ་རྒྱུད་ཏུ་ལྷ་ཡུལ་ནས་མེ་སོན་བརྒྱས་
ཉེ་མི་ཡུལ་ལ་བསྐྱབས་མཐན། མཐར་ལྟའི་མངའ་བདག་ཚེ་སི་ (宙斯) ཡི་ཁྱིམ་ཆད་སོག་ཉེ་ཀོ་ཀ་སོ་བྲག་
གཡང་ལ་བཀལ་ཉེ་ཉེ་མ་རེ་རེ་བཞིན་བྱ་ཤོད་མི་བཟ་ལ་བཟུང་རུ་བཅུག་པ་རེད།

ཞིག་གིས་བྱེད་ཀྱང་དེའི་གཞིམ་སྐད་ལྟར་ལྟར་གི་སྐད་དག་ཤོད་དུ་སྒྱུ་བ་བསང་གིན་
 ཡོད་པེས་བདེ་སྐད་ཉིད་ཀྱིན་ཡོད་པེས” ཞེས་རང་དབང་དང་མི་གཤིས་འཆིང་སྒྲིམ་
 བྱེད་མཁན་ཆོས། ཤེས་རིག་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་སྐལ་བ་འཕྲོག་ཟིན་པའི་མི་སེར་ཆོ་“དུང་
 འགྲོ་ལྟ་བུའི་མི” “འཕྲུལ་ཆས་ལྟ་བུའི་མི” “སྒྲི་དངོས་ལྟ་བུའི་མི” རུ་བཅས་ཤིང་།
 དེ་ཆོའི་ལུས་སེམས་གཉིས་ཀྱི་སྤྲུག་བསྐལ་གྱི་མང་གཞིའི་སྤྱིང་། དབང་ཤིང་དང་རྒྱ་
 སྒྲོབས། གཡོ་ཐབས་དང་སྒྲོག་རྒྱས་སྟགས་ལ་བརྟེན་ནས། “སྤྲུལ་བ” དང་“ཡང་
 སྤྲུལ་” ལམ་ལུགས་ཀྱིས་ཆེ་ཆེ་རབས་རབས་ལ་བདེ་འདུག་སྒྱིད་ཉལ་ཞོ་ན་གཏོང་
 བཞིན་ཡོད་པའི་དན་མཆང་དམར་བཤུ་བརྒྱབ་ཡོད། འདིས་བོད་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་
 གནས་སྤངས་འདི་རི་འདྲའི་ཡ་ང་བ་ཞིག་ཡིན་པ་གསལ་རྒྱུ་དུ་བཀྲལ་ཡོད།
 “གཤོག་བྱུང་ཕྱུ་མོ་བར་སྐད་ནས་བདེ་ལྷག་འབྱུག་པོར་རྟེན་མཉམ་བའི་གཤོག་བྱུང་
 ཕྱུ་མོ་གཤོག་བྱུང་ཕྱུ་མོ་ཡན་ལག་ལྷག་མ་ཞིག་ཡིན་སྲིད་པའི་བྱེད་ཀྱང་.....”
 སེམས་ཁུར་དང་སྒྱུ་ཉམས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་སྤྲུག་ཡོད་པའི་སྐད་བརྟན་ཕུན་སུམ་ཆོགས་
 བོ་འདི་ནི་གཞིམ་རྒྱུང་བའི་མི་བྱ་དག་ལ་འཆང་བའི་གཅེས་སེམས་ཀྱི་སྒྲོང་ནས་
 བཏོགས་འོངས་པ་རེད། ཉིན་རྒྱུན་གྱི་འཆོ་བའི་གོ་རིམ་ཤོད་བཞོལ་བདེ་བའི་ཡན་
 ལག་ཅིག་སྒྲོ་བྱུར་བཞོལ་ས་གཅིག་ཀྱང་མེད་པའི་“ཡན་ལག་ལྷག་མ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པའི་
 སྤྲུག་བསྐལ་འདི། སྤྱིང་རྒྱུ་བའི་བྱེད་ཀྱང་གིས་མ་གཏོགས་སུ་ཞིག་གིས་ཉོགས་ཀྱས།
 ཡན་ལག་ལ་བཅིངས་འགྲོལ་ཐོབ་པས་ད་གཟོད་མིའི་སྤྱི་ཆེན་ཆེས་ཆེར་རྒྱས་ནས་
 སྤྲོ་ཆགས་གཞན་ལས་ནམ་པར་གྲེས་ཏེ་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་ལྡན་པར་གྱུར་
 པ་རེད། སྤྲོ་ཚོམ་འདི་སྤྲོ་དུས་ངའི་ཡོད་ལ་གྲོང་ཁྱེར་དུ་བཟོས་ཡོད་པའི་རི་

དུགས་སྒྲིང་ག་(དོན་དུ་དེ་ནི་རི་དུགས་བཅོན་ར་ཡིན་ཡང་མི་ན་མས་ཀྱིས་དེ་ནི་སྒྲིང་
 བྱེད་ཀྱི་མཛེས་སྒྲུང་ས་ཤར་གཅིག་ཡིན་ཟེར)དག་དྲན་ཡོང་ལ། དེ་ལས་ཀྱང་ལོ་རྒྱུས་
 གྱི་བྱེ་མའི་ཐང་ཆེན་ལ་ཚུ་སྤྱང་བཞིན་ཐིམ་ཟེན་པའི་པོད་བཅོན་པོའི་རྒྱལ་རབས་དག་
 དྲན་འོང་། དེ་དུ་“མི”ཡི་གཤིས་ཀ་འཛམས་ཤིང་“མི”ཡི་འཆོག་ནས་འདྲོར་བའི་
 “ཆོས”དང་“ཆོས་པ”ཆོས། བཅོན་པོའི་དུས་ཀྱི་དཔལ་པོ་རྟག་འདྲ་གཟིག་འདྲ་
 དག་གི་པས་རྟོག་པ་འཛམས་བྱེད་རྩོད་བལ་ལྟན་པའི་མཆོ་སྤྱོད་དག་ཡན་ལག་ལྟག་མར་
 བཟོས་སོང་། མཛེས་མི་ཤུ་འདྲ་རྒྱུང་འདྲ་དག་གི་མངའ་ཐང་གཅོད་བྱེད་ཅལ་
 རྒྱགས་རྫོགས་པའི་རྒྱང་ལག་དག་ཡན་ལག་ལྟག་མར་བཟོས་སོང་། མཁས་པ་ཁྱ་
 འདྲ་ལྟག་འདྲ་དག་གི་ནམ་འཕང་བསྟོད་བྱེད་མཉེན་ལྟག་ལྟན་པའི་གཤོག་བྱང་དག་
 ཡན་ལག་ལྟག་མར་བཟོས་སོང་། མཚུག་མཐར་བན་ཆན་ཁ་མེར་ཁོ་ལེ་ཞིག་གིས་
 རྟོག་མདའ་གཅིག་གི་རྩ་ནས་བཅོན་ལ་གཏུམ་པའི་བྱ་རྩོད་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་དབྱུགས་
 ཉག་རྩ་འདྲ་པོ་ཡང་ནག་བྱམ་མེར་བཅད་སོང་། གྱེ་མ། ཡང་བའི་ལོ་རྒྱུད་སང་
 ཆོར་འདི་ལྟར་དུ་སྟོང་སྟེ་ཡང་མིག་རྒྱ་མི་ཐོན་པའི་ཁ་མཆར་ནག་པོ་ཞིག་ཅེད་རྩེས།
 ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཤིང་རྩ་ཆེན་མོ་དེ་སྒྲོར་བྱེད་རྒྱུ་ནས་རྒྱུང་དུ་བྱུང་སོང་། སྟན་ཚོམ་དུ་འདི་
 ལྟ་བུའི་རྩོམ་དང་དཀའ་སྟུག་གི་དབྱངས་རྩ་རིང་མོ་ཞིག་ལ་འོད་གྱིག་གི་གི་
 བརྒྱད་བུའི་མཆོ་མ་རེ་རེ་ལྟ་གི་ཐིང་བ་བཞིན་བསྟར་ལ་བརྒྱས་ཡོད་པ་རེད། དེ་
 ཡང་ང་ཆོས་རྩོམ་གདུང་གི་མིག་རྒྱ་འབྱིད་རྩེས་མདུན་སྟུགས་ཀྱི་ལམ་བྱ་གསལ་པོར་
 འཆོལ་དགོས་པ་བརྒྱུད་དུ་མེད་པའི་གནས་ལུགས་འབའ་ཞིག་རེད། ང་ཆོའི་“བྱུ་
 རྒྱུང་”ལ་རྟོས་དང་། “ཡོད་ཆོད་གཉིད་ལ་ཤོར་བའི་ཤུལ་དུ”སྟུགས་བཅའ་ནས་“མི་